

Jacques (Jakub) Schwarz Trojan

(13. 5. 1927 – 7. 10. 2026)

Narodil se 13. 5. 1927 v Paříži, po návratu do Čech studoval v Praze, za války gymnázium, poté nějaký čas Vysokou školu obchodní a konečně Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu.

Po skončení studií a absolvování vojenské služby (u PTP – Pomocných technických praporů) působil jako evangelický farář nejprve ve Kdyni (1956–66) a poté v Libiši u Neratovic (1966–1973). Během této doby nastaly příznivější okolnosti, aby mohl postgraduálně studovat (doktorát teologie obhájil na jaře 1970, doktorát ekonomie na VŠE v roce 1971). Jako výrazná osobnost evangelické teologie se účastnil koncem 60. let řady zahraničních jednání a konferencí. To vše násilně ukončila invaze a následující proces „normalizace“. Pro režim se stal Trojan dvojnásobně nežádoucím: jednak jako člen tzv. „Nové orientace“, sdružení evangelických teologů, které chtělo vést s politickými orgány kritickou diskusi; a jednak jako farář, který pohřbíval Jana Palacha (1969), jenž patřil do jeho evangelického sboru.

Svou ekonomickou profesi mohl užít poměrně záhy, protože byl v roce 1974 zbaven státního souhlasu k duchovenské práci a musel hledat civilní zaměstnání. Po podpisu Charty 77 a aktivní spolupráci na jejích dokumentech byl ze svého místa propuštěn, našel však nové uplatnění a až do odchodu do důchodu v roce 1987 pracoval jako ekonom.

Po celou tu dobu nepřestal odborně teologicky pracovat, jeho studie však vycházely opakovaně pouze z zahraničí (NSR, Švýcarsko, Nizozemí aj.).

Na jaře 1990 byl povolán na Evangelickou teologickou fakultu UK jako vyučující a vedoucí Katedry teologické etiky a záhy se stal i děkanem fakulty. Po dvaceti letech se mu tak otevřela cesta, na niž směřoval již na konci 60. let. V témže roce se habilitoval na základě spisu *Entfremdung und Nachfolge* (Mnichov 1980) a o rok později dosáhl hodnosti profesora teologické etiky.

V letech 1990–1996, kdy byl děkanem Evangelické teologické fakulty UK, se mu jednak podařilo provést fakultu a její pracovníky v pohnutých dobách pokojně a vcelku konsensuálně strukturální i personální transformací, jednak se mu s pomocí nejbližších spolupracovníků podařilo získat pro fakultu novou budovu v Černé 9, kam se fakulta v roce 1995 přestěhovala.

Trojan se ve své odborné práci soustředil především na sociální etiku. Spolupracoval například na ekumenickém dokumentu *Pokoj a dobro. List k sociálním otázkám v České republice k veřejné diskusi*, (ČBK 2000). Otázkám politické etiky a odpovědnosti věnoval dlouhou řadu esejů v novinách a časopisech (*Spravedlnost povznáší národ*, 2002), dlouhodobě jej zaměstnávaly otázky pojetí a působení moci (*Moc víry a víra v moc*, 1993; *Moc v dějinách*, 1994) a otázka lidských práv (*Idea lidských práv v české duchovní tradici*, 2002; *Human Rights from a Christian Perspective. Traditions and Presence – mezinárodní grantový projekt a sborník z konference* 2003).

Po svých osmdesátinách ukončil pracovní poměr na Univerzitě Karlově, ale jako emeritní profesor zůstával nadále ve zmenšené míře činný. V letech 2012–2014 vyučoval i na Katolické teologické fakultě UK a zůstával činným a posléze čestným členem vědeckých grémií až do roku 2017, kdy svou akademickou dráhu uzavřel.

Do práce fakulty, až do listopadu striktně spoutané zákazy veřejného působení a tlačené do pozic apolitických (ne-li hůře), přinesl Jakub S. Trojan nepominutelný důraz na společenskou odpovědnost a relevanci teologické práce, právě i v akademické oblasti. Vnímал ji jako kritickou službu, která má bránit lidství a jeho práva ve všech oblastech života společnosti, primárně ve vztahu k politické moci, ale také v otázkách ekonomických a dalších.

Teologie je z povahy věci kritickou reflexí, jako každá věda, měla by však plnit i funkci prorockou. Ohlédnutí za Trojanovým životem tento předpoklad bohatě potvrzuje.

Univerzita
Karlova